

Indhold

Forord.....	2
Beretning over aktiviteter i 2001 og planer for 2002.....	3
Organisatoriske forhold.....	6
Medarbejdere.....	7
Klinisk funktion	7
Igangværende forskning.....	8
Bedømmelsesopgaver	13
Videnskabelige publikationer.. ..	13
Afhandlinger.....	14
Bøger, bogkapitler og rapporter	15
Ikke-videnskabelige publikationer	15
Poster.....	15
Videnskabelige foredrag	15
Foredrag og undervisning i øvrigt.....	16
Formelle vejledningsopgaver	18
Vejledning og rådgivning i øvrigt.....	18
Kongresser, konferencer og lignende (uden aktivt bidrag).....	18
Arrangør/medarrangør af kurser, seminarer og møder	18
Gæsteforelæsere	19
Gæstebesøg hos Forskningsenheden for Funktionelle Lidelser.....	20
Gæstebesøg og studieophold.....	20
Udvalgsarbejde, tillidshverv og lignende.....	21
Tidsskriftopgaver	21

Forord

Forskningsenheden for Funktionelle Lidelser, Psykosomatik og Liaisonpsykiatri (FFL) blev oprettet i foråret 1999 på initiativ af Århus Amt, Afdelingen for Sundhedsfremme, Udvikling og Forskning og Århus Universitetshospital.

Funktionelle – herunder somatoforme – lidelser er hyppige og udgør en væsentlig økonomisk belastning for sundhedsvæsenet og samfundet i øvrigt, og med dette initiativ udviser Århus Amt og Århus Universitetshospital villighed til at styrke indsatsen over for denne ofte svært lidende patientgruppe. Forskningsenheden er den første af sin art i Danmark, og der findes kun enkelte sammenlignelige afdelinger på verdensplan. Initiativet skal således også ses i et nationalt og internationalt perspektiv.

Enhedens målgruppe er patienter med funktionelle lidelser, dvs. tilstande hvor patienten er plaget af fysiske symptomer, som der ikke kan findes et tilstrækkeligt organisk grundlag for. Herudover arbejder enheden også mere generelt med sygdomsadfærd, psykologiske reaktioner på og komplikationer til fysiske sygdomme, læge-patient forholdet, etc.

Enheden tager udgangspunkt i en tværfaglig tilgang til de funktionelle lidelser, idet de ses fra såvel en psykiatrisk/psykologisk, en somatisk, som en social synsvinkel.

Enheden er først og fremmest en forskningsenhed, hvis hovedvirke falder inden for forskning, udvikling og uddannelse. Enheden har en mindre underordnet klinisk funktion, overvejende i tilknytning til konkrete forskningsprojekter.

Alle aspekter af funktionelle lidelser er emner for behandlings-, undervisnings- og forskningsindsatsen. Som forskningsemner kan nævnes behandlingsmetoder, herunder udvikling af reference- og uddannelsesprogrammer, sygdomsadfærd, coping, læge/patient forhold, patientuddannelse, compliance, organisation af sundhedsvæsenet og sundhedsøkonomi. Enhedens virke retter sig både mod primær- og sygehussektoren, men også mod den sociale sektor.

Enheden er baseret i Århus Amt, men vil også kunne indgå i konkrete forskningsprojekter og modtage patienter fra andre amter samt kunne deltage i internationale forskningsprojekter.

Enheden prioriterer samarbejdsprojekter med andre forskningsinstitutter, kliniske afdelinger, socialektoren, praktiserende læger mv. højt.

Beretning over aktiviteter i 2001 og planer for 2002

Afdelingen blev oprettet i sommeren 1999, og i løbet af 2001 er såvel de fysiske som de organisatoriske rammer, herunder administrative rutiner i forhold til Århus Kommunehospital, kommet på plads.

Forskningsenheden indgår i Miljø for Folkesundhedsvidenskab, og der forventes ikke at ske større lokalemæssige ændringer før, at de fælles fysiske rammer for dette miljø står færdig.

Den strukturmæssige indplacering under Universitetshospitalet – imellem psykiatrien og somatikken – og den fysiske placering ved Århus Kommunehospital er optimal set i forhold til afdelingens arbejdsområde, det tværfaglige aspekt og den mulige fremtidige kliniske funktion i enheden. Strukturen indebærer dog en risiko for isolering, specielt i forhold til det psykiatriske bagland. Dette er forsøgt forebygget igennem lederens og andre medarbejderes deltagelse i relevante fora i psykiatrien i Århus Amt.

Intentionerne bag forskningsenheden er at opbygge et tværfagligt forskningsmiljø af international standard med vægt på samarbejdet med andre forskningsmiljøer. Ud over forskning er der lagt vægt på formidling og undervisning samt på sigt opbygningen af en klinisk funktion. Som det vil fremgå af årsberetningen, lever afdelingen i vid omfang op til intentionerne.

FFL har et konkret forsknings samarbejde med en lang række indenlandske og udenlandske samarbejdspartnere. Blandt de udenlandske samarbejdspartnere kan nævnes Guy's, King's and St. Thomas' Hospital, London, Maudsley Hospital, Denmark Hill, South London, University of Edinburgh, University of Turkü samt WHO Assessment, Classification and Epidemiology Group, og afdelingen har status af WHODAS II Field Trial Centre.

Det internationale perspektiv prioriteres højt og har bla. været forsøgt styrket igennem en studietur til relevante forskningsmiljøer i London og Oxford med deltagelse af afdelingens videnskabelige medarbejdere.

Forskningsaktiviteterne har også i 2001 været domineret af et stort tværfagligt forskningsprojekt, hvor forskellige aspekter af funktionelle lidelser og sygdomsadfærd i almen praksis undersøges, bl.a. effekten af diagnostisk screening for psykiske – herunder funktionelle lidelser – og effekten af at efteruddanne de praktiserende læger i behandling af patienter med funktionelle lidelser. Projektet er et samarbejde mellem Forskningsenheden for Funktionelle Lidelser, Forskningsenheden for Almen Medicin, Psykologisk Institut og Institut for Etnografi og Social Antropologi ved Aarhus Universitet. Knyttet til projektet er også et søsterprojekt i Vejle Amt.

I et tæt samarbejde med Forskningsenheden for Almen Medicin ved Aarhus Universitet er der i forbindelse med projektet udviklet et omfattende videreuddannelsesprogram for praktiserende læger i behandlingen af funktionelle lidelser. Dette er blevet særdeles godt modtaget af de læger, som er blevet undervist, og resultaterne med hensyn til effekten på patientbehandlingen afventes med spænding. Undervisningsprogrammet har påkaldt sig en betydelig interesse både i Danmark og i udlandet, og en strategi for at kunne tilbyde kurset i andre amter er under udarbejdelse i et samarbejde mellem forskergruppen og den undervisergruppe, der er uddannet i forbindelse med programmet. Der er tillige flere steder i udlandet overvejelser om at anvende programmet. Uddannelsesprogrammet kan med mindre ændringer tilpasses andre lægegrupper, hvilket med held har været afprøvet i forhold til læger i Sociallægeinstitutionen.

Også det kommende år vil være præget af dette store tværfaglige forskningsprojekt, som nu er i data-analysefasen og under publicering. Den høje forsknings- og uddannelsesaktivitet i forhold til primærsektoren er i tråd med den internationale trend på området. Der kan i den forbindelse peges på det tætte samarbejde med Forskningsenheden for Almen Medicin ved Aarhus Universitet; et samarbejde der også set i et internationalt perspektiv er unikt.

Idet projektet overvejende er finansieret igennem en forskningsrådsbevilling, som udløber med udgangen af 2002, vil muligheder for at videreføre hele eller dele af forskningsmiljøet blive undersøgt i løbet af året.

I 2001 er påbegyndt udviklingen og planlægningen af randomiserede kontrollerede forsøg med en specialiseret ambulant behandling af patienter med somatoforme lidelser, hvor effekten af kognitiv terapi samt af medicinsk behandling skal afprøves. En psykolog og en psykiater er ansat som hovedansvarlige for projektet. Som et biprodukt forventes det, at rammerne for det kliniske arbejde ved afdelingen vil blive fastlagt.

Afdelingen er medansøger til EU-projekt – som involverer flere europæiske centre – vedrørende udforskningen af biologiske markører ved somatoforme lidelser. Lokalt er projektet et samarbejde med Afdeling for Biologisk Psykiatri ved Psykiatrisk Hospital og PET-centret ved Århus Kommunehospital. I projektet indgår også en neuropsykologisk del.

FFL deltager endvidere i et projekt, hvor individer, der har været udsat for whiplash- (piskesmælds-) traumer, undersøges både somatisk og psykosocialt, og forskellige behandlingsformer testes. Undersøgelsen sker i et samarbejde med Dansk Smerteforskningscenter, Aarhus Universitet; Smerteklinikken, Århus Kommunehospital; Rygforskningscentret og Rygambulatoriet, Sygehus Fyn Ringes/SDU Odense Universitet.

På det postgraduate og specialiserede niveau har FFL allerede en omfattende undervisningsaktivitet både nationalt og internationalt. Afdelingen er tilknyttet Aarhus Universitet, igennem et klinisk lektorat, som aktuelt dog er tidsbegrænset.

Afdelingen deltager ikke i studenterundervisningen ved medicinstudiet på Aarhus Universitet, hvilket er u hensigtsmæssigt, idet der er et betydeligt behov for, at læger allerede igennem studietiden opnår viden om diagnostik og behandling af funktionelle lidelser. Der arbejdes hen imod en mere permanent universitetstilkn ytn ing og mod, at afdelingen indgår i studenterundervisningen.

I et samarbejde med Sociallægeinstitutionerne ved Århus Amt samt Center for Registerforskning ved Aarhus Universitet er der i løbet af 2001 udarbejdet et projekt, der skal undersøge betydningen af pensionstilkendelse ved fibromyalgi. En gennemførelse af projektet kræver, at der findes eksterne finansieringsmuligheder. Et af afdelingens fokusområder i 2002 vil endvidere være diagnostik og klassifikation af funktionelle /somatoforme lidelser, idet forskningen inden for området er betydeligt handicappet af den manglende konsensus og en manglende validitet af den bestående klassifikation.

Undervisnings- og foredragsvirksomheden har været omfattende og har levet op til intentionerne om tværfaglighed, idet den har været rettet mod diverse specialer inklusiv psykiatrien, praktiserende læger, læger inden for socialektoren, psykologer, antropologer og sygeplejersker, etc.

I forbindelse med opbygning af det interne videnskabelige miljø har der været arrangeret faste møder, hvor også eksterne gæsteforelæsere og undervisere har bidraget. Til disse møder har der været inviteret en bredere kreds af interesserede, og møderne har været velbesøgte. Dette er i tråd med enhedens intentioner om at blive et naturligt samlingspunkt for liaisonpsykiatrien, psykosomatikken og sundhedspsykologien i Danmark. Af samme grund har afdelingen en hjemmeside, som også indeholder links til andre relevante hjemmesider og databaser.

En klinisk funktion i form af en specialiseret liaisonpsykiatrisk tilsynsfunktion og/eller en klinisk specialfunktion rettet mod patienter med funktionelle lidelser synes stærkt påkrævet. Dette dels af hensyn til uddannelse af kommende psykiatriske speciallæger, psykologer, mv. og dels i forhold til det betydelige udækkede behandlingsbehov, der findes hos patientgruppen. Behovet er understreget af de mange henvendelser fra praktiserende læger, somatiske og psykiatriske afdelinger mfl., der ønsker at henvise patienter til vurdering eller behandling ved FFL på trods af, at afdelingen ikke har en klinisk funktion. Der er i 2001 indgået et samarbejde med Smerteklinikken ved Århus Kommunehospital, og en af afdelingens psykologer er halvtidsansat ved Smerteklinikken.

På grund af det aktuelle høje aktivitetsniveau ved afdelingen vil der igennem 2002 blive fokuseret på at gennemføre og konsolidere de bestående aktiviteter, og der vil blive udvist tilbageholdenhed med at igangsætte nye projekter. Ligeledes vil afdelingen også gerne være bedre i stand til at imødekomme udenlandske forskeres ønsker om studieophold ved FFL, end det har været tilfældet i 2001.

Organisatoriske forhold

Forskningsenheden er basisfinansieret af Århus Amt. Enheden ledes af forskningsleder (adm. overlæge), som refererer til en bestyrelse. Bestyrelsen er udpeget af og refererer til Århus Universitetshospitals ledelse.

Forskningsenheden er beliggende på Århus Kommunehospital, som varetager de basale driftsmæssige og administrative funktioner ved afdelingen.

Fra 2000 er enheden endvidere tilknyttet Aarhus Universitet igennem et klinisk lektorat.

Forskningsenhedens bestyrelse består af:

- forskningsleder for afdelingen, **dr. med., ph.d. Per Fink**
- repræsentant for Århus Kommunehospital, **cheflæge Hans Peder Gravesen** (formand)
- repræsentant for Århus Amt, Afdelingen for Sundhedsfremme, Udvikling og Forskning, **sekretariatsleder Anders Roed**
- Århus Universitetshospital, Psykiatrilædelser, **cheflæge, dr. med. Per Jørgensen**
- repræsentant for Århus Universitetshospital, somatikken, **prof., dr. med. Troels Staehelin Jensen**
- repræsentant for Aalborg Sygehus, **overlæge Heine Svarrer**
- repræsentant for Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet, **prof., dr. med. Raben Rosenberg**
- repræsentant for Psykologisk Institut, Aarhus Universitet, **prof., dr. med. Bobby Zachariae**
- repræsentant for Socialantropologisk Afdeling, Aarhus Universitet, **lektor Bjarke Paarup-Laursen**
- repræsentant for Forskningsenheden/Institut for Almen Medicin, **prof. Frede Olesen**
- repræsentant for Århus Kommunes/Århus Amts socialmedicinske enheder, **socialoverlæge Mads Meldgaard**

Medarbejdere

Enheden er normeret til 6 forskerstillinger inklusiv statistiker.

Ordinært aflønnet videnskabeligt personale:

- Forskningsleder, adm. overlæge, dr. med., ph.d. Per Fink
- Cand. psych. Lisbeth Bindslev
- Cand. psych. Anja Hareskov Jensen
- Statistiker Eva Ørnbo
- 1. reservelæge Eva Blach
- Reservelæge, Ph.D. Morten Steen Hansen
- Reservelæge Ruta Kuzminskyte

Fondslønnet videnskabeligt personale:

- Mag. art., forskningslektor Jørgen Østergård Andersen (indtil 31.03.01)
- Speciallæge i psykiatri Tomas Toft
- Cand. psych. Lisbeth Frostholm
- Speciallæge i almen medicin Kaj Sparle Christensen
- Antropolog Trine Dalsgaard
- Cand.scient. Janne Nielsen (01.10.01-31.12.01)
- Socialmediciner Inger Rønne Bonde (15.09.01-17.12.01)

Teknisk administrativt personale, fonds- eller ordinært aflønnet:

- Korrespondent Malene Skjøth
- Korrespondent Marie Louise Bro Pold (barsel)
- Lægeseekretær Tinna Lauritsen
- Lægeseekretær Anne Meinert
- IT-medarbejder Flemming Andersen
- IT-medarbejder Nikolaj Bramsen (timelønnet)
- Lægeseekretær Susanne Bæk Lucht (indtil 01.10.01)

Vedrørende løst tilknyttet personale henvises til afsnittet: Igangværende forskning.

Klinisk funktion

Afdelingen har ingen kliniske forpligtelser, men af uddannelseshensyn er enkelte patienter i behandling i 2001. I 2001 er der påbegyndt behandling af 15 patienter, afsluttet 12 patienter, og forskningsenheden har 18 patienter i fortsat behandling. Afdelingen har endvidere givet råd og vejledning vedrørende konkrete patienter. Endvidere er en af de ansatte psykologer halvtidsansat ved Smerteklinikken på Århus Kommunehospital.

Igangværende forskning

Huysse FJ, Herzog T, Lobo A, Cardoso G, Rigatelli M, Fink P, Campos R, Slaets JPJ, Lyons JS, Stiefel FC, Arolt V, Balogh N.

A Screening Instrument for the Detection of Psychosocial Risk Factors in Patients Admitted to General Hospital Wards.

Fælleseuropæisk projekt der er udviklet under EU Biomed1-programmet.

Status: Under publicering.

Fink P, Hansen MS, Oxhøj ML.

Screening for Psychosocial Risk Factors among Internal Medical Inpatients.

Projektet er den danske del af ovennævnte projekt og er i Danmark et samarbejde mellem Afdeling for Psykiatrisk Demografi, Psykiatrisk Hospital i Risskov og Forskningsenheden for Funktionelle Lidelser.

Status: Under publicering.

Fink P, Hansen MS, Søndergård L.

Screening for Psychosocial Risk Factors in Neurological Patients.

Projektet er et søsterprojekt til det ovennævnte projekt og er et samarbejde mellem Forskningsenheden for Funktionelle Lidelser og Afdeling for Psykiatrisk Demografi, Psykiatrisk Hospital i Risskov.

Status: Under analyse og publicering.

Hansen MS.

Mental Illness in Medical Inpatients.

Ph.d.-projekt i forbindelse med det ovennævnte fælleseuropæiske projekt. Projektet er i Danmark et samarbejde mellem Afdeling for Psykiatrisk Demografi, Psykiatrisk Hospital i Risskov (overlæge, dr. med. Munk-Jørgensen P) og Forskningsenheden for Funktionelle Lidelser (overlæge, dr. med., ph.d. Fink P).

Status: Under publicering, ph.d. forsvaret.

Vedsted P.

Hyppige brugere i almen praksis – behov for og effekt af intervention.

Ph.d.-projekt ved Forskningsenheden for Almen medicin, Aarhus Universitet (prof. Olesen F) i samarbejde med Center for Epidemiologisk Grundforskning, Aarhus Universitet (overlæge, dr. med. Sørensen HT) samt Forskningsenheden for Funktionelle Lidelser (overlæge, dr. med., ph.d. Fink P).

Status: Under analyse og publicering. PhD indleveret.

Bindslev L

Neuropsykologisk forundersøgelse af koncentration og korttidshukommelse hos patienter udsat for whiplash.

En randomiseret prospektiv undersøgelse med 3 og 12 måneders follow-up. Undersøgelsen er et samarbejde med Dansk Smerteforskningscenter, Aarhus Universitet; Smerteklinikken, Århus Kommunehospital; Rygforskningscentret og Rygambulatoriet, Sygehus Fyn Ringe/SDU Odense Universitet.

Status: Inklusion af patienter.

Kuzminskyte R

Neurobiologiske markører hos patienter med multisymptomatiske funktionelle lidelser.

At undersøge, om der eksisterer, og i bekræftende fald, karakteren af et neurobiologisk grundlag for multisymptomatiske funktionelle lidelser.

Patienterne vil blive skannet med magnetisk resonans (MR) og positron emission tomografi (PET), inkluderet skanning for blodgennemstrømning, skanning under smertestimulation og skanning under udførelse af Stroop Colour Word Test. Projektet er et samarbejde mellem FFL og Afdeling for Biologisk Psykiatri ved Psykiatrisk Hospital og PET-centret ved Århus Kommunehospital.

Status: Under forberedelse, patientinklusion påbegyndes efterår 2002.

Bindslev L

Neuropsykologiske markører for informationsprocesser hos patienter med multisymptomatiske funktionelle lidelser.

Projektet udføres sammen med ovenstående projekt.

Status: Ansøgning sendes til Videnskabsetisk Komité forår 2002. Forventes påbegyndt efterår 2002.

Blach E.

Farmakologisk behandling af polysymptomatiske, funktionelle lidelser.

En randomiseret, placebokontrolleret, klinisk undersøgelse.

Formålet er at måle effekten af en antidepressiv farmakologisk behandling i forhold til en kognitiv adfærdsterapeutisk behandling og kombinationen af begge på en nærmere defineret patientgruppe.

Status: Under planlægning.

Jensen, A.H.

Kognitiv adfærdsterapi af patienter med polysymptomatiske funktionelle lidelser.

En randomiseret kontrolleret undersøgelse af effekten af kognitiv-adfærdsterapi.

Formålet med denne undersøgelse er at udvikle et manualiserede kognitiv adfærdsterapeutisk behandlingsprogram for patienter med polysymptomatiske funktionelle lidelser samt at undersøge effekten af behandling. Effekten af kognitiv adfærdsterapi sammenlignes med effekten af placebo, SSRI samt kombinerede kognitiv adfærdsterapi og SSRI.

Status: Behandlingsmanualen er under udarbejdelse, undersøgelsen under planlægning.

Bonde, I.R.

Pensionskendelsers (ind)virkning på forbrug af sundhedsydelser.

Formålet med undersøgelsen er at undersøge, om forbruget af social- og sundhedsydelser samt levekår (arbejdsforhold, boligforhold, indkomst) ændrer sig efter pensionskendelse (tilkendelse/afslag) for patienter med fibromyalgi.

Projektet er et samarbejde mellem FFL og Sociallægeinstitutionerne ved Århus Amt samt Center for Registerforskning ved Aarhus universitet.

Status: Projektbeskrivelse og forskningsplan er ufærdigt. Afventer finansiering.

Fink P, Olesen F, Paarup B, Zachariae B, Andersen JØ, Toft T, Frostholm L, Christensen KS, Nielsen JM.

Forebyggelse af funktionelle lidelser og uhensigtsmæssig sygdomsadfærd i almen praksis (FIP).

Undersøgelsen er et samarbejde mellem Forskningsenheden for Funktionelle Lidelser, Århus Universitetshospital, Forskningsenheden for Almen Medicin, Aarhus Universitet, Psykologisk Institut, Aarhus Universitet og Afdeling for Etnografi og Socialantropologi, Aarhus Universitet.

Undersøgelsen er finansieret via en bevilling fra Forskningsrådene i forbindelse med det tværvideenskabelige forskningsprogram Sundhedsfremme og Forebyggelsesforskning, som er et program under Tværrådsligt program for Sundhedsforskning samt Kvalitetsudviklingsudvalget vedr. almen praksis i Århus Amt.

I projektet indgår følgende delprojekter:**1. Andersen JØ.**

- a. *Somatiserende patienters sygdomsopfattelse og adfærd i interaktionen med behandlere og familienetværk. En interview undersøgelse.*

Projektbeskrivelse

Patienter, der har været igennem psykiatrisk forskningsinterview i forbindelse med FIP-studiet, udvælges af de psykiatriske interviewere til en serie kvalitative interviews ud fra en distinktion mellem 'ægte somatiserende' og 'partiel (fakultativ) somatiserende'. Det er formålet at beskrive forskellige former for sygdomsadfærd, som er relateret til henholdsvis ægte og partiel somatisering. Det er endvidere formålet at studere det enkelte individs opfattelse af sin sygdom og at analysere brugen af narrativer (fortællinger) og sygdomshistorier i forbindelse med somatisering.

Status

Projektet afsluttedes 31. april 2001

- b. *Studie- og feltophold i Sri Lanka. Et pilotprojekt.*

Projektbeskrivelse

Under studieopholdet i Sri Lanka i juli 2000 blev der indgået en aftale med Psychiatric Dept. v. Peradeniya Teaching Hospital ved Consultant Psychiatrist Dr. Ranil Abeyesinghe om et pilotstudie af mulighederne for at anvende FIP-studiets spørgeskemaer, skalaer og former for kvalitative interviews i forhold til somatiserende adfærd i Yatinuvara District (Kandy) i marts 2001. Feltarbejdsopholdet er en forlængelse af et medicinsk antropologisk feltarbejde i februar 1999 vedrørende 'illness narratives' og 'medical tests' i Yatinuvara District.

Status

Opholdet blev gennemført fra 2. marts til 4. april 2001, jvf. rapporten 'Antropologi og epidemiologi. Rapport fra et studie af somatisering og psykisk lidelse i Sri Lanka fra 2. marts 2001 til 5. april 2001' s. 1-25.

c. Somatisering og antropologi. Et litteraturstudie.

Projektbeskrivelse

En præsentation af litteratur, forskningstemaer og 'state of the art' i feltet mellem antropologi og medicin med særligt henblik på somatisering.

Status

En publicerbar tekst: 'Somatization and Anthropology: Medically unexplained physical symptoms, liminality and attachment to narratives', s. 1-28.

2. Toft T.

Behandling af somatiserende patienter i almen praksis.

Et randomiseret kontrolleret studie af resultatet efter en multifacetteret behandling.

Dette studie har til formål at undersøge, om en nyudviklet uddannelsespakke (TERM-modellen) vil sætte den alment praktiserende læge i stand til at foretage en kort, målrettet terapeutisk intervention, specielt beregnet for patienter, der præsenterer funktionelle symptomer.

Status

Patientinklusionen er afsluttet i foråret 2000. Projektet er antaget til ph.d.-studium oktober 2000. Analyse og skrivearbejdet pågår.

3. Christensen KS.

Diagnostik af funktionelle lidelser i almen praksis. En randomiseret kontrolleret undersøgelse af effekten af diagnostisk hjælp.

Formålet med dette delprojekt er at undersøge anvendeligheden af psykiatriske screeninginstrumenter som diagnostisk hjælp i almen praksis, i hvilket omfang disse forbedrer lægens diagnostik af psykiske lidelser, og hvilken betydning dette har for patienternes helbredstilstand og forbrug af sundhedsydelser.

Status

Patientinklusionen er afsluttet i foråret 2000. Projektet er antaget til ph.d.-studium oktober 2000. Analyse og skrivearbejdet pågår.

4. Frostholm L.

Symptomperception ved funktionelle lidelser.

Tidligere undersøgelser tyder på, at patienter med funktionelle lidelser i særlig grad er karakteriserede ved uhensigtsmæssige og rigide forestillinger om sygdom.

Dette har en negativ effekt på sygdoms- og behandlingsforløb og vanskeliggør endvidere kommunikationen mellem læge og patient.

Formålet med dette studie er at udvikle og validere et spørgeskema til at måle symptomperception i en almen praksispopulation.

Status

Patientinklusionen er afsluttet i foråret 2000. Projektet er antaget til ph.d.-studium oktober 2000. Analyse og skrivearbejdet pågår.

5. Nielsen JM.

Profil af de alment praktiserende lægers psykiatriske efteruddannelse i Århus Amt og association med ydelsesmønster.

Status: Accepteret for publicering.

6. Üstin B et al.

The Relative Burden of Different Diseases on Health Care Utilization (preliminary title).

Forskningsenheden for Funktionelle Lidelser, ACE group, WHO, Forskningsenheden for Almen Medicin.

Status: Under analyse.

7. WHO

Measuring Function in Primary Care Patients by Means of Disability Assessment Scale (preliminary title).

Forskningsenheden for Funktionelle lidelser, ACE group, WHO, Forskningsenheden for Almen Medicin.

Status: Under analyse.

8. Rosendal M.

Søsterprojekt i Vejle.

Udredning og behandling af somatiserende patienter i almen praksis.

Et interventionsstudie.

Status: Under analyse og publicering.

9. Dalsgaard T

Sygdomsoplevelse i funktionelle lidelser – En antropologisk analyse af personlige, sociale og kulturelle rationaler bag patienters oplevelse af funktionelle lidelser.

Projektbeskrivelse

Patientens egen opfattelse af sin lidelse er af afgørende betydning for sygdomsoplevelse og adfærd, og derfor central i forståelsen af udformningen af lidelserne. Projektets udgangspunkt er individernes egne opfattelser og oplevelser af deres lidelse, med specielt fokus på videns ressourcer og rationaler der bruges i mødet med symptomer. Disse rationaler er indlejret i et socialt, historisk og kulturelt rum, hvor samfundsmæssige strømninger og temaer afspejles i individets subjektive sygdomsopfattelse og adfærd.

Formålet med projektet er at belyse individets oplevelse af lidelsen, ikke som en isoleret begivenhed, men som en oplevelse der er uadskillelig både fra den nære sociale, men også fra den historiske og kulturelle kontekst .

Status

Projektet er optaget som ph.d. studie oktober 2001. På nuværende tidspunkt er feltarbejde i to patientforeninger i gang (fibromyalgi og el-allergi).

Bedømmelsesopgaver

Fink P

- Bedømmelse af bevillingsansøgning til forskningsprojekt for Ministry of Health, Scotland.

Videnskabelige publikationer

de Jonge P, Huyse FJ, Slaets JPJ, Herzog T, Lobo A, Lyons JS, Opmeer BC, Stein B, Arolt V, Balogh N, Cardoso G, Fink P, Rigatelli M, van Dijck R, Mellenbergh GJ.

Care complexity in the general hospital: Results from a European study.
Psychosomatics 2001; 42(3): 204-212.

de Jonge P, Huyse FJ, Slaets JPJ, Herzog T, Lobo A, Lyons JS, Opmeer BC, Stein B, Arolt V, Balogh N, Cardoso G, Fink P, Rigatelli M.

Risk factors for complex care needs in general medical inpatients: Results from a European study.
Psychosomatics 2001; 42(3): 213-221.

de Jonge P, Huyse FJ, Fink P, Herzog T, Lobo A, Slaets JPJ, Arolt V, Balogh N, Cardoso G, Rigatelli M.

Mental disturbances and perceived complexity of nursing in medical inpatients. Results from a European study.
Journal of Advanced Nursing 2001;36(3):355-63.

Fink P*Somatoforme lidelser.*

Tandlægebladet 2001;105 (4)

Hansen MS, Fink P, Frydenberg M, Oxhøj M, Søndergaard L, Eriksen M.*Mental Disorders in Medical Inpatients and the Association to Severity of Illness, Self-Rated Physical Disability and Health Perception.*

Psychosomatics 2001; 42:41-47.

Hansen MS, Fink P, Frydenberg M, de Jonge P, Huyse FJ.*Complexity of care and mental illness in medical inpatients.*

General Hospital Psychiatry 23 2001; 319-325.

Hansen MS, Fink P, Frydenberg M, Oxhøj M, Søndergaard L, Munk-Jørgensen P*Mental disorders among internal medical inpatients. Prevalence, detection and treatment status.*

Journal of Psychosomatic Research 2001

Huyse Fj, de Jonge P, Slaets JPJ, Herzog T, Lobo A, Lyons JS, Opmeer BC, Stein B, Arolt V, Balogh N, Cardoso G, Fink P, Rigatelli M.*COMPRI – an instrument to detect patients with complex care needs: results from a European study.*

Psychosomatics 2001; 42(3): 222-228

Vedsted P, Fink P, Olesen F, Munk-Jørgensen P.*Psychological Distress as a Predictor of Frequent Attendance in family Practice A cohort Study.*

Psychosomatics 2001; 42:416-422.

Vedsted P, Christensen MB, Sørensen HT, Fink P, Olesen F*Special status consultation for frequent attenders. Who are the candidates?*

J Public Health Med 2001.

Afhandlinger

Hansen MS*Mental illness in Medical Inpatients.*

Ph.D. afhandling, Aarhus Universitet.

Bøger, bogkapitler og rapporter

Fink P

Psykosociale faktorer ved somatisering

Afsnit til manualen God klinisk praksis – Lænderygsmærter. Kvalitetsudviklingsudvalget for Almen Praksis i Århus Amt. 2001.

Ikke-videnskabelige publikationer

Fink P

Somatisering og funktionelle lidelser

Fynske Læger. 2001.

Poster

Toft T, Christensen KS, Frostholm L, Fink P

Mental illness in Primary Care: Prevalence, Sociodemographics and Recognition.
The Academy of Psychosomatic Medicine. Annual meeting.
Adam's Mark, San Antonio, Texas.
November 2001.

Videnskabelige foredrag

Fink P.

- *Epidemiology.*
Berzelius symposium 56. Somatization – the body as arena for inner and outer conflicts.
Stockholm, Sweden.
Maj 2001.
- *Diagnostic and therapeutic strategies of functional disorders: The Aarhus model.*
University of Innsbruck, Austria.
Januar 2001.

- *Kronisk somatisering – en psykiaters synsvinkel på kroniske ansigtssmerter.* Colgate og Dansk Tandlægeforening. Symposium 2001: Smerter. Scandinavian Congress Center og Radisson SAS Hotel, Århus. November 2001

Fink P, Toft T, Rosendal M.

- *The TERM-Model: A New Advanced Educational Program for Primary Care Physicians in the Treatment of Functional Somatic Symptoms.* The Academy of Psychosomatic Medicine. San Antonio, Texas. November 2001.

Foredrag og undervisning i øvrigt

- Undervisning: *Management of Functional/Somatoform Disorders: Diagnosis, therapy and aspects of health – the Aarhus model.* Workshop, University of Innsbruck, Austria.
- Undervisning: *Rehabilitering.* Den sundhedsfaglige kandidatuddannelse.
- Foredrag: *Somatisering – sygdom eller sygeliggørelse af raske? Diagnostik og behandling af somatiseringstilstande i almen praksis.* Mini-læge-dag, kvalitetsudviklingsudvalget, almen praksis, Fyns Amt,
- Dansk Fibromyalgi Forenings kongres.
- U-kursus for psykiatrisk speciallægeuddannelse i integrerede behandlingsformer.
- Undervisning: *Kommunikation, teori og praksis – Den somatiserende patient.* Lægekredsforeningen for Århus Amt, Uddannelsesudvalget.
- Diverse tolvmandsforeninger for praktiserende læger.
- Temadag i Vejle Amts Rygcenter.
- Foredrag: *Psykosomatik i historisk/kulturelt perspektiv.* Symposium. Depression og somatik. Radisson SAS Scandinavia Hotel, København. April 2001.

- Undervisning: *Funktionelle lidelser. En oversigt over TERM-behandlingsmodellen.*
Speciallægeuddannelsen i almen medicin.
- Foredrag: *Funktionelle lidelser i bevægeapparatet.*
Temadag. Det Ortopædkirurgiske Center, Århus Universitetshospital.
- Oplæg: *Hvordan skelner vi mellem depression og smerte på vores afdeling.*
Tværfagligt møde om smerter og depression.
- Foredrag: *Behandling af patienter, der præsenterer medicinsk uforklarlige symptomer. TERM-modellen: En metode for ikke-psykiatriske læger.*
Staff-meeting. ÅKH. Funktionelle lidelser/sygdomsperception, diagnostik og behandling.
- Undervisning: *Afgrænsning af begrebet funktionelle lidelser.*
Lægekredsforeningen for Århus Amt.
- Seminar: *Somatiseringstilstande.*
Psykiatrisk afd., Viborg.
- Vestsjællands Lægeforening. Scandic Hotel, Ringsted.
- Workshop: *Somatisering.*
Lægedag Fyn, Odense Congress Center, Odense.
- Lægekredsforeningen for Sønderjylland. Haderslev.
- Foredrag: *Detektion – behandling af funktionelle lidelser.*
Temadag om smerter. Afd. C4, Odense Universitetshospital.
- Undervisning: *TERM-modellen.*
Kursus for praktiserende læger i Vejle.
- Undervisning: *Diagnostisk behandling af somatoforme lidelser.*
Hjerneskadecentret.
- Foredrag: *Diagnostik af funktionelle lidelser i almen praksis.*
Temadag om ”kontrol af forskningens kvalitet og relevans” samt 3 symposier om aktuelle forskningsområder præsenteret af de tre almen medicinske forskningsmiljøer.
Amternes hus, København.

Formelle vejledningsopgaver

Fink P

Ph.D. studerende: Tomas Toft, Kaj Sparle Christensen, Lisbeth Frostholt og Peter Vedsted.

Vejledning og rådgivning i øvrigt

Fink P

Der er givet råd og vejledning vedr. en lang række forskningsprojekter for enkelte forskere, institutioner og afdelinger.

Kongresser, konferencer og lignende (uden aktivt bidrag)

Ørnbo E.

- Rasch Symposium. In the honour of Professor Georg Rasch 100 years birthday.
21. – 22. September 2001.

Arrangør/medarrangør af kurser, seminarer og møder

- *Funktionelle lidelser. En oversigt over TERM-behandlingsmodellen.*
Speciallægeuddannelsen i almen medicin.
Maj og december 2001.
- *Behandling af patienter, der præsenterer medicinsk uforklarlige symptomer. TERM-modellen: En metode for ikke-psykiatriske læger.*
Staff-meeting ved Århus Kommunehospital. Funktionelle lidelser/sygdomsperception, diagnostik og behandling. Resultater fra en RCT.
September 2001.

- *Diagnostisk behandling af somatoforme lidelser.*
Hjerneskadecentret.
September 2001.
- *TERM-modellen.*
Kursus for praktiserende læger i Vejle Amt.
September, 2001.
- *TERM-modellen.*
Kursus for sociallæger i Århus Amt.
2001.
- Symposium: *Kronisk træthedssyndrom*
Dr.Senior Lecturer in Psychological Medicine Michael Sharpe.
Århus Universitet
December 2001
- Workshop: *Workshop om Kronisk træthedssyndrom*
Dr.Senior Lecturer in Psychological Medicine Michael Sharpe.
Århus Universitet
December 2001.

Gæsteforelæsere

- Lektor, dr.odont. et cand.art. psych. Erik Friis-Hasché: *Tværfagligt projekt angst, depression og smerte.*
- Professor, dr.med. Albert Gjedde: *Det funktionelle og hjernens betydning ved brainmapping.*
- Læge, Ph.D. Anette Kjærgaard: *Relationer mellem selvrapporterede bevægeapparats symptomer og kliniske fund.*
- Cand.psych., Ph.D.-stud. Michael Martini Jørgensen: *Repressiv coping og psykofysiologiske reaktioner på stress.*
- Overlæge Morten Birket-Smith: *Visioner for Liaison Psykiatrisk Enhed.*
- Overlæge Anders Schou Olesen og overlæge Ole Hjort: *Om smertecentret.*
- Overlæge, dr.med., Ph.D. Gunnar Lauge Nielsen: *Føtal vækst og perinatale faktorer for voksenalderens kognitive funktioner.*

- Fysioterapeut, MSc., Ph.D.-stip.: *Fysioterapi som læreproces – hvordan kan man styrke den lærende patient?*
- Antropolog Andreas Roepstorff: *Hjernerortlægning: Et antropologisk perspektiv.*
- Research Psychologist, Ph.D. Majella Burne: *Demographic Risk Factors of Schizophrenia.*
- Overlæge Povl Munk-Jørgensen: *Somatisk sygdom hos psykiatriske patienter.*
- Dr.Senior Lecturer in Psychological Medicine Michael Sharpe: *Chronic Fatigue Syndrome. How do we manage these patients?*

Gæstebesøg hos Forskningsenheden for Funktionelle Lidelser

- Revalideringsinstitutionerne i Nordjyllands Amt. Oktober 2001.
- Dr.Senior Lecturer in Psychological Medicine Michael Sharpe. December 2001.

Gæstebesøg og studieophold

Studietur for forskergruppen til London med besøg følgende steder:

University Department of Psychiatry, Oxford University, Warneford Hospital. Guys, Kings and St. Thomas' Hospital. Maudsley Hospital, Denmark Hill, South London.

Udvalgsarbejde, tillidshverv og lignende

Fink P.

- Næstformand for interessegruppe for psykosomatik og liaisonpsykiatri under Dansk Psykiatrisk Selskab.
- Medlem af bestyrelsen for European Association for Consultation-Liaison Psychiatry and Psychosomatics (EACLPP).
- Medlem af arbejdsgruppe for oprettelse af en skandinavisk uddannelse i konsultationsliaisonpsykiatri.
- Medlem af visionsgruppen for Miljø for Folkesundhedsvidenskab.
- Dialogmøde med Arbejdsskadestyrelsen for Dansk Psykiatrisk Selskab.
- Medlem af baggrundsgruppe for psykiatrisk forskning i Viborg Amt.
- Medlem af baggrundsgruppe for forskningsprojekt ved Center for selvmordsforebyggelse.

Tidsskriftopgaver

Fink P

Referee-opgaver for:

Ugeskrift for Læger, Nordisk Psykiatrisk Tidsskrift, Journal of Psychosomatic Research, Psychosomatics, Acta Psychiatrica Scandinavica, Psychosomatic Medicine, Scandinavian Journal of Gastroenterology, Nordic Journal of Primary Care

Bindslev L

Pain.